GERARD HOGAN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. március 25.[1]

C-768/19. sz. ügy

Bundesrepublik Deutschland
kontra
SE,
a Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht
részvételével

(a Bundesverwaltungsgericht [szövetségi közigazgatási bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Nemzetközi védelem – Kiegészítő védelem – 2011/95/EU irányelv – A 2. cikk j) pontjának harmadik francia bekezdése – Valamely felnőttet mint a kiegészítő védelemben részesülő, nem házas kiskorú szülőjét a nemzeti jog alapján megillető, kiegészítő védelemre való jogosultság – A »kiskorú« jogállás értékelésénél releváns időpont”

I. Bevezetés

1. A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) 2019. augusztus 15-én kelt, jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelme, amely 2019. október 18-án érkezett a Bíróság Hivatalához, a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[2] 2. cikke j) pontja harmadik francia bekezdésének és az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 7. cikkének értelmezésére vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság ismét meglehetősen nyugtalanító kérdéseket vet fel azon megfelelő időpontokat illetően, amelyek a nemzetközi védelem más családtagok részére történő elismerésén alapuló családegyesítés iránti kérelmeket meghatározzák.

2. E kérelmet az SE és a Bundesrepublik Deutschland (Németországi Szövetségi Köztársaság) között folyamatban lévő, arra vonatkozó jogvita keretében terjesztették elő, hogy ez utóbbi SE-től mint az – e tagállamban kiegészítő védelemben részesülő – nem házas kiskorú (SE fia) szülőjétől megtagadta a kiegészítő védelem elismerését.

[1] Eredeti nyelv: angol.

[2] HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítések: HL 2017. L 167., 58. o., HL 2019. L 19., 20. o.

3. Ahhoz, hogy SE-t és fiát a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében vett „családtagoknak” lehessen tekinteni, többek között az szükséges, hogy SE fia kiskorú legyen, és ne legyen házas.[3] A Németországi Szövetségi Köztársaság azzal az indokkal tagadta meg SE részére a kiegészítő védelem elismerését, hogy míg korábban, amikor menedékjogot kért ebben a tagállamban, a fia még kiskorú volt, a menedékjog iránti hivatalos kérelmet SE egy nappal azt követően nyújtotta be ebben a tagállamban, hogy fia nagykorúvá vált.

4. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a kérdést előterjesztő bíróság azt kéri a Bíróságtól, hogy többek között határozza meg, hogy mely időpontot kell figyelembe venni azon kérdés értékelése során, hogy a védelemre jogosult személy (a jelen ügyben SE fia) a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében „kiskorú”-e.

5. E kérdések vizsgálata előtt először azonban a releváns jogi rendelkezéseket és az alapeljárásban szóban forgó tényállást kell megállapítani.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A 2011/95 irányelv

6. A 2011/95 irányelv „Cél” címet viselő 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv célja a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, a menekültek és a kiegészítő védelemre jogosultak egységes jogállására, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályoknak a megállapítása.”

7. A 2011/95 irányelv „Fogalommeghatározások” címet viselő 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában az alábbi fogalommeghatározások alkalmazandók:

[…]

j) »családtag«: a nemzetközi védelemben részesülő személy alábbi olyan családtagjai, akik a nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben a kérdéses tagállamban tartózkodnak, amennyiben a családi kötelék már a származási országban is fennállt:

– […],

– […],

– amennyiben a nemzetközi védelemben részesülő személy kiskorú és nem házas, az apja, az anyja vagy az érte jogszabály vagy az érintett tagállam gyakorlata alapján felelős egyéb felnőtt;

[3] E kritérium nem merül fel a jelen eljárásban.

k) »kiskorú«: a 18. életévét be nem töltött harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy;

[…]”.

8. A 2011/95 irányelvnek a „Kedvezőbb elbírálás elve” címet viselő 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok kedvezőbb szabályokat vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn annak meghatározására, hogy ki minősül menekültnek, illetve kiegészítő védelemre jogosult személynek; valamint úgyszintén a nemzetközi védelem tartalmának meghatározására is, amennyiben e vonatkozó szabályok összeegyeztethetők ezen irányelvvel.”

9. A 2011/95 irányelvnek a „Család egységének fenntartása” címet viselő 23. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják a család egységének fenntarthatóságát.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy azon családtagjai, akik személyükben nem jogosultak ilyen védelemre, a nemzeti eljárásokkal összhangban igényelhessék a 24–35. cikkben említett ellátásokat, amennyiben mindez összeegyeztethető a családtag személyes jogállásával.

[…]”.

10. A 2011/95 irányelvnek a „Tartózkodási engedély” címet viselő 24. cikke a következőképpen rendelkezik:

„[…]

(2) A tagállamok a nemzetközi védelem magadását követően a lehető leghamarabb a kiegészítő védelemben részesített személyek és családtagjaik számára megújítható tartózkodási engedélyt állítanak ki legalább egyéves, illetve megújítás esetén legalább kétéves érvényességi idővel, kivéve, amennyiben ennek kényszerítő nemzetbiztonsági vagy közrendi okok ellentmondanak.”

2. A 2013/32/EU irányelv

11. A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek[4] az „Az eljáráshoz való hozzáférés” címet viselő 6. cikke a következőképpen szól:

„(1) Ha bárki nemzetközi védelemért folyamodik [helyesen: nemzetközi védelem iránti kérelmet terjeszt elő] valamely, a nemzeti jog alapján az ilyen kérelmek nyilvántartásba vételére hatáskörrel rendelkező hatósághoz, a nyilvántartásba vételre a kérelmezést [helyesen: a kérelem előterjesztését] követő három munkanapon belül sor kell, hogy kerüljön.

Ha olyan egyéb hatósághoz folyamodnak nemzetközi védelemért [helyesen: Ha a nemzetközi védelem iránti kérelmet olyan hatósághoz terjesztik elő], amelyhez feltehetően ilyen kérelmek

[4] HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.

érkeznek, de a nemzeti jog alapján nincs hatásköre a nyilvántartásba vételre, a tagállamok biztosítják, hogy a nyilvántartásba vételre a kérelmezést [helyesen: a kérelem előterjesztését] követő hat munkanapon belül sor kerüljön.

[…]

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzetközi védelemért folyamodó [helyesen: a nemzetközi védelem iránti kérelmet előterjesztő] személyeknek ténylegesen lehetőségük legyen arra, hogy kérelmüket mielőbb benyújtsák. Ha a kérelmező nem saját maga nyújtja be a kérelmet, a tagállamok ennek megfelelően alkalmazhatják a 28. cikket.

(3) A (2) bekezdés sérelme nélkül a tagállamok előírhatják, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmek személyesen és/vagy valamely kijelölt helyen kerüljenek benyújtásra.

(4) A (3) bekezdés sérelme nélkül a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtottnak tekintendő, amint a kérelmező által benyújtott kérelem vagy amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik, egy hivatalos jelentés beérkezett az érintett tagállam illetékes hatóságához.

[…]”

B. A német jog

12. Az Asylgesetz[5] (a menedékjogról szóló törvény, a továbbiakban: AsylG) 13. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) Menedékjog iránti kérelem akkor áll fenn, ha a külföldi személy írásban, szóban vagy más módon kinyilvánított akaratából megállapítható, hogy politikai üldöztetéssel szembeni védelemért folyamodik a szövetség területén, vagy védelmet kér az olyan államba való kitoloncolással vagy egyéb visszaküldéssel szemben, amelyben a 3. § (1) bekezdése értelmében vett üldöztetés vagy a 4. § (1) bekezdése értelmében vett súlyos sérelem fenyegeti.

[…]”.

13. Az AsylG 14. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) A menedékjog iránti kérelmet a szövetségi hivatalnak a külföldi személy befogadására illetékes befogadó állomáshoz rendelt kirendeltségén kell benyújtani. […]

[…]”.

14. Az AsylG 26. §-a a következőképpen rendelkezik:

„[…]

(2) Menedékjoggal rendelkező személy kiskorú és nem házas gyermeke, aki a menedékjog iránti kérelme benyújtásának időpontjában kiskorú volt, menedékjogát kérelemre elismerik, ha a külföldi személy menedékjogának elismerése ellen nincs helye jogorvoslatnak, és ez az elismerés nem vonható vissza.

[5] BGBl. 2008. I, 1798. o., a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott változatában.

(3) A kiskorú és nem házas, menedékjoggal rendelkező személy szüleinek vagy a [2011/95] irányelv 2. cikkének j) pontja értelmében vett egyéb felnőttnek a menedékjogát kérelemre elismerik, ha

1. a menedékjog elismerése ellen nincs helye jogorvoslatnak,

2. a családi kötelék a [2011/95] irányelv 2. cikkének j) pontja értelmében már abban az országban is fennállt, amelyben a menedékjogra jogosult személy politikai üldöztetésnek van kitéve,

3. e személyek a menedékjoggal rendelkező személy menedékjogának elismerése előtt utaztak be, vagy a menedékjog iránti kérelmet a beutazást követően haladéktalanul benyújtották,

4. a menedékjoggal rendelkező személy menedékjogának elismerése nem vonható vissza, és

5. e személyek látják el a menedékjoggal rendelkező személy felügyeletét.

A menedékjoggal rendelkező kiskorú személynek a kérelmük benyújtásának időpontjában kiskorú és nem házas testvérei tekintetében az első mondat 1–4. pontja megfelelően alkalmazandó.

[…]

(5) A nemzetközi védelemben részesülő személyeknek az (1)–(3) bekezdés értelmében vett családtagjaira az (1)–(4) bekezdés megfelelően alkalmazandó. A menedékjog helyébe a menekült jogállás vagy a kiegészítő védelem lép. […]

[…]”.

15. Az AsylG 77. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) A jelen törvény hatálya alá tartozó ügyekben a bíróság a legutolsó tárgyalás időpontjában fennálló ténybeli és jogi helyzetet veszi alapul; amennyiben a döntést nem előzi meg tárgyalás, a meghatározó időpont a döntés meghozatalának időpontja. […]

[…]”.

III. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem

16. SE azt kéri, hogy ismerjék el részére a kiegészítő védelmi jogállást azzal az indokkal, hogy ő egy ilyen jogállással rendelkező nem házas kiskorú apja. SE állítása szerint afgán állampolgár, és egy 1998. április 20-án született fiúgyermek apja, aki 2012-ben utazott be a Németországi Szövetségi Köztársaság területére, és ott 2012. augusztus 21-én menedékjog iránti kérelmet nyújtott be.[6]

17. A Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (szövetségi migrációs és menekültügyi hivatal, Németország; a továbbiakban: szövetségi hivatal) 2016. május 13-i jogerős határozatával elutasította SE fiának menedékjog iránti kérelmét. Mindazonáltal a kiegészítő védelmi jogállását elismerték.

[6] A 2012. augusztus 21-i időpont szerepel a kérdést előterjesztő bíróság által a Bíróság Hivatalához benyújtott nemzeti iratokban. Nem szerepel az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben, így ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak ellenőriznie kell.

18. SE állítása szerint 2016 januárjában szárazföldi úton utazott be a Németországi Szövetségi Köztársaságba. 2016 februárjában menedékjogot kért, és 2016. április 21-én nemzetközi védelem iránti hivatalos kérelmet nyújtott be.

19. A szövetségi hivatal a felperesnek a menedékjog elismerése, a menekült jogállás vagy a kiegészítő védelmi jogállás elismerése, valamint a kiutasításra vonatkozó, az Aufenthaltsgesetz (a külföldiek tartózkodásáról szóló német törvény) 60. §-a (5) bekezdése és (7) bekezdésének első mondata szerinti tilalmak fennállásának megállapítása iránti kérelmét elutasította.

20. A megtámadott ítélettel a Verwaltungsgericht (közigazgatási bíróság, Németország) arra kötelezte a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy az AsylG-nek a 26. §-a (3) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett (5) bekezdése alapján ismerje el SE – mint egy kiegészítő védelemben részesülő nem házas kiskorú szülője – kiegészítő védelmi jogállását.

21. A Verwaltungsgericht (közigazgatási bíróság) szerint SE fia a menedékjog iránti kérelem előterjesztésének e tekintetben irányadó időpontjában még kiskorú volt. Ebben az összefüggésben a menedékjog iránti kérelem előterjesztettnek minősül, amint az illetékes hatóság tudomást szerez a védelmet kérő személy menedékjog iránti kérelméről.

22. A kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott felülvizsgálati kérelmében a Németországi Szövetségi Köztársaság az AsylG 26. §-a (3) bekezdése első mondatának megsértését kifogásolja. Véleménye szerint a tényállás és a jogi helyzet értékelése szempontjából az AsylG 77. §-a (1) bekezdésének első mondata alapján főszabály szerint az ügy érdemében eljáró bíróság előtt tartott utolsó tárgyalás időpontja vagy – ennek hiányában – az ügy érdemében eljáró bíróság eljárást befejező határozata meghozatalának időpontja az irányadó. Az AsylG 26. §-ának (3) bekezdése e tekintetben nem tartalmaz kifejezett törvényi kivételt. A tényállás feltételei és a szerkezete amellett szólnak, hogy e rendelkezésre mindenesetre csak a saját jogállásának elismerésekor még kiskorú személy alapíthat jogot. Úgy véli, hogy e rendelkezés a védelemben részesülő kiskorú személy azon érdekeit szolgálja, amelyek főszabály szerint csak addig állnak fenn, amíg e személy kiskorú.

23. A Németországi Szövetségi Köztársaság úgy véli továbbá, hogy még ha a szülő menedékjog iránti kérelme benyújtásának időpontját kellene is figyelembe venni a „kiskorú” jogállás szempontjából, e tekintetben nem a tényleges menedékjog iránti kérelemnek (az AsylG 13. §-a), hanem a menedékjog iránti kérelem hivatalos benyújtásának (az AsylG 14. §-a) időpontja irányadó. Az AsylG 26. §-a (3) bekezdésének első mondatában rögzített, kérelemre vonatkozó követelmény szempontjából nem elegendő, hogy az illetékes hatóság – a jelen ügyben a szövetségi hivatal – csupán tudomással bír a menedékjog iránti kérelemről. Az elismerés feltétele a (hivatalos) kérelem, amelyet érvényesen csak a hatáskörrel rendelkező hatóságnál lehet benyújtani.

24. E körülmények között a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az olyan menedékkérő esetében, aki azon gyermeke nagykorúvá válását megelőzően, akivel a származási országban családi kötelék állt fenn, és akinek kiegészítő védelmi jogállását a nagykorúvá válása előtt előterjesztett, védelem iránti kérelem alapján a nagykorúvá válását követően elismerték (a továbbiakban: védelemben részesülő), beutazott a védelemben

részesülő fogadó tagállamába, és ott szintén nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be (a továbbiakban: menedékkérő), egy olyan nemzeti szabályozás alapján, amely a kiegészítő védelemben részesülőből kiindulva levezetett kiegészítő védelem elismeréséhez való jog biztosításához a [2011/95] irányelv 2. cikkének j) pontját veszi alapul, azon kérdés szempontjából, hogy a védelemben részesülő a [2011/95] irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében »kiskorú«-e, a menedékkérő menedékjog iránti kérelme tárgyában hozott határozat meghozatalának időpontját vagy valamely korábbi időpontot kell-e figyelembe venni, például azt az időpontot, amikor

a) a védelemben részesülő kiegészítő védelmi jogállását elismerték,

b) a menedékkérő benyújtotta a menedékjog iránti kérelmét,

c) a menedékkérő beutazott a fogadó tagállamba vagy

d) a védelemben részesülő benyújtotta a menedékjog iránti kérelmét?

2) Arra az esetre,

a) ha a kérelem benyújtásának időpontja irányadó:

E tekintetben a védelem írásban, szóban vagy más módon kinyilvánított kérelmezését, amely a menedékjog iránti kérelem tekintetében hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság tudomására jutott (menedékjog iránti kérelem) vagy a nemzetközi védelem iránt hivatalosan benyújtott kérelmet kell figyelembe venni?

b) ha a menedékkérő beutazásának időpontja vagy a menedékjog iránti kérelemnek a menedékkérő általi benyújtásának időpontja irányadó: Jelentőséggel bír-e, hogy a későbbi időpontban kiegészítő védelemben részesülőként elismert védelemben részesülő által előterjesztett védelem iránti kérelemről ebben az időpontban még nem döntöttek?

3) a) Milyen követelményeket kell támasztani az 1) kérdésben ismertetett helyzetben abból a célból, hogy a menedékkérő esetében olyan »családtag[ról]« (a [2011/95] irányelv 2. cikkének j) pontja) legyen szó, aki »nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben [ugyanazon] tagállamban« tartózkodik, amelyben az a személy tartózkodik, aki nemzetközi védelemben részesül, és akivel a családi kötelék »már a származási országban is« fennállt? Ez feltételezi-e különösen azt, hogy a védelemben részesülő és a menedékkérő között az Alapjogi Charta 7. cikke értelmében vett családi élet a fogadó tagállamban folytatódott, vagy e tekintetben elegendő a védelemben részesülő és a menedékkérő puszta egyidejű jelenléte a fogadó tagállamban? A szülő akkor is családtagnak minősül-e, ha a beutazás a konkrét ügy körülményei alapján nem arra irányult, hogy ténylegesen gyakorolják a [2011/95] irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében vett, olyan személyért való felelősséget, aki nemzetközi védelemben részesül, és aki még kiskorú és nem házas?

b) Amennyiben a harmadik kérdés a) pontjára azt a választ kell adni, hogy a védelemben részesülő és a menedékkérő között a fogadó tagállamban folytatódnia kellett az Alapjogi Charta 7. cikke értelmében vett családi életnek, van-e jelentősége annak, hogy milyen időpontban folytatódott a családi élet? E tekintetben különösen figyelembe kell-e venni azt, hogy a családi élet a menedékkérő beutazását követő egy bizonyos határidőn belül, a menedékkérő menedékjogi iránti kérelme benyújtásának időpontjában vagy olyan időpontban folytatódott, amikor a védelemben részesülő még kiskorú volt?

4) Megszűnik-e a menedékkérőnek a [2011/95] irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében vett családtagi minősége a védelemben részesülő nagykorúvá válásával, valamint a kiskorú és nem házas személyért való felelősség ezzel összefüggő megszűnésével? Az erre a kérdésre adandó nemleges válasz esetén: E családtagi minőség (és az ehhez kapcsolódó jogok) ezen időpontot követően időbeli korlátozás nélkül fennmarad-e, vagy egy bizonyos határidő elteltével (ha igen: mely határidő elteltével?) vagy bizonyos események bekövetkezésével (ha igen: mely események bekövetkezésével?) megszűnik?"

IV. A Bíróság előtti eljárás

25. Írásbeli észrevételeket a német és magyar kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be. 2020. május 26-án a Bíróság elnöke határozatával a Bíróság eljárási szabályzata 55. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577) meghozataláig felfüggesztette a jelen ügyben az eljárást. Erről az ítéletről értesítették a jelen eljárásban kérdést előterjesztő bíróságot annak megállapítása érdekében, hogy fenn kívánja-e tartani előzetes döntéshozatal iránti kérelmét. 2020. augusztus 19-i végzésével, amely 2020. augusztus 26-án érkezett a Bíróság Hivatalához, a kérdést előterjesztő bíróság arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy fenn kívánja tartani az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét. A Bíróság elnöke 2020. augusztus 28-i határozatával megszüntette a jelen ügyben folyamatban lévő eljárás felfüggesztését.

26. A Bíróság 2020. november 10-i határozatával felhívta a német kormányt arra, hogy pontosítsa a német jogban az AsylG 13. §-ának (1) bekezdése értelmében vett nem hivatalos menedékjog iránti kérelem és az ugyanezen törvény 14. §-ának (1) bekezdése értelmében vett hivatalos menedékjog iránti kérelem között – különösen az eljárás, a határidők és a feltételek tekintetében – fennálló különbséget. A német kormány 2020. december 14-én válaszolt erre a kérdésre.

27. A Bíróság 2020. november 10-i határozatával felhívta az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekelt feleket, hogy foglaljanak állást a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítéletből (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577) a különösen a jelen eljárásban feltett első kérdésre adandó válasz szempontjából levonható esetleges következtetésekről. A magyar kormány és a Bizottság terjesztett elő erre vonatkozó észrevételeket.

V. A Bíróság hatásköréről

28. A német kormány kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik-e az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megválaszolására. E kormány szerint az előterjesztett kérdések egy olyan nemzeti rendelkezés értelmezésére vonatkoznak, amelyet nem az uniós jog ír elő, és amelynek szövege csak az „egyéb felnőtt" és a „család" fogalmai tekintetében utal az uniós jog által a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontjában szereplő fogalommeghatározásokra.

29. Meg kell jegyezni, hogy kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontja harmadik francia bekezdésének és a Charta 7. cikkének értelmezését kéri. E kérdések egyáltalán nem utalnak a nemzeti jogra.

30. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből azonban az következik, hogy SE családtagként (a nem házas kiskorú gyermek szülőjeként) az AsylG 26. §-a (5) bekezdésének az AsylG 26. §-a (3) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett rendelkezése, és nem az uniós jog, különösen a 2011/95 irányelv alapján kér nemzetközi védelmet. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy az a kérdés, hogy az adott időpontban SE fia nem házas kiskorú-e, és így az, hogy SE a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdésével összhangban családtag-e, elengedhetetlen SE nemzeti jog szerinti jogállásának meghatározásához. Ennek oka az AsylG 26. §-ának (3) bekezdésében szereplő, a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontjára történő hivatkozás. [7]

31. 2018. október 4-i Ahmedbekova ítéletében (C-652/16, EU:C:2018:801, 68–74. pont) a Bíróság rámutatott arra, hogy a 2011/95 irányelv nem írja elő a menekült jogállásnak vagy a kiegészítő védelmi jogállásnak azon személy családtagjaira való ilyen kiterjesztését, aki számára e jogállást elismerték. Ezen irányelv 23. cikkéből ugyanis az következik, hogy az annak előírására korlátozódik, hogy a tagállamok olyan módon alakítják ki nemzeti jogukat, hogy az említett irányelv 2. cikkének j) pontja szerinti azon családtagok, akik ilyen jogállással rendelkeznek, amennyiben személyükben nem jogosultak ugyanezen védelemre, bizonyos, a család egységének fenntartását célzó kedvezményekben részesülnek, amelyek többek között magukban foglalják a tartózkodási engedély kiállítását, a munkavállaláshoz és az oktatáshoz való hozzáférést. Mindazonáltal a 2011/95 irányelv 3. cikke lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy abban az esetben, ha az ezen irányelvvel bevezetett szabályozás alapján valamely családtag számára elismerik a nemzetközi védelmet, előírják e védelem elismerésének e család más tagjaira való kiterjesztését is, amennyiben e személyekre nem vonatkoznak az ugyanezen irányelv 12. cikkében foglalt kizáró okok, és a helyzetük a család egysége fenntartásának szükségessége folytán összefügg a nemzetközi védelem logikájával.

32. A Bíróság azt is megállapította, hogy a menekült jogállásnak vagy a kiegészítő védelemnek a családtagok számára származékos jogként való elismerése az érintettek családi egységének fenntartása érdekében összefügg az e jogállás elismerését eredményező nemzetközi védelem logikájával. [8]

33. A Bíróság rendelkezésére álló iratokból az tűnik ki, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság élt a 2011/95 irányelv 3. cikkében előírt azon lehetőséggel, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontjában említett bizonyos családtagok számára kiterjedtebb védelmet biztosítson, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata [9].

34. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság hatáskörrel rendelkezik uniós jogi rendelkezésekre vonatkozó, előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tekintetében olyan helyzetekben, amelyekben az alapeljárás tárgyát képező tények nem tartoznak közvetlenül az uniós jog hatálya alá, de e jog rendelkezéseit a nemzeti jog az e rendelkezések tartalmára való hivatkozással alkalmazandóvá teszi. Ilyen körülmények között egyértelmű uniós érdek áll fenn arra, hogy a jövőbeni értelmezésbeli eltérések elkerülése érdekében az uniós jogból átvett

[7] A kérdést előterjesztő bíróság szerint „a felperesnek mint szülőnek a kiegészítő védelem elismerése iránti kérelme tehát akkor lenne sikeres, ha az értékelés releváns időpontjában a gyermek az AsylG 26. §-a (3) bekezdésének első mondata értelmében kiskorú volt, és a felperes az AsylG 26. §-a (3) bekezdése első mondatának 5. pontja értelmében ellátta a gyermek felügyeletét. Az AsylG 26. §-ának (3) bekezdése a [2011/95] irányelv 23. cikke (2) bekezdésének átültetésére szolgál […]”. Lásd az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 12. és 13. pontját.

[8] Lásd ebben az értelemben: 2018. október 4-i Ahmedbekova ítélet (C-652/16, EU:C:2018:801, 73. pont).

[9] Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 13. pontjában a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy az AsylG 26. §-ának (3) bekezdése a 2011/95 irányelv 23. cikke (2) bekezdésének átültetésére szolgál. Véleményem szerint a nemzeti jogi rendelkezés hatálya szélesebb a 2011/95 irányelv 23. cikke (2) bekezdésének hatályánál, és a nemzeti rendelkezés bizonyos körülmények fennállása esetén a családtagokra is kiterjeszti a nemzetközi védelmet, aminek megvizsgálása a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

rendelkezéseket egységesen értelmezzék. Így igazolt az, hogy a Bíróság uniós jogi rendelkezéseket értelmezzen olyan helyzetekben, amelyek nem tartoznak az uniós jog hatálya alá, ha e rendelkezéseket a nemzeti jog közvetlenül és feltétel nélkül alkalmazhatóvá tette az ilyen helyzetekre, az ilyen helyzetek és az uniós jog hatálya alá tartozó helyzetek azonos módon történő kezelésének biztosítása érdekében. [10]

35. Tekintettel arra, hogy az AsylG 26. §-ának (3) bekezdése kifejezetten a „családnak” a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontja szerinti fogalmára utal, és semmi sem utal arra, hogy ez utóbbi rendelkezés nem alkalmazható közvetlenül és feltétel nélkül az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetekre, egyértelmű uniós érdek áll fenn tehát arra, hogy a Bíróság határozzon a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemről.

36. Úgy vélem tehát, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az előterjesztett kérdések megválaszolására.

VI. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A. Az első és a második kérdés

1. Előzetes észrevételek

37. Első és második kérdésével, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja meghatározni, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben, amikor egy szülő (a jelen esetben SE) a nemzeti jog értelmében egy nem házas kiskorú gyermek kiegészítő védelmi jogállása alapján kívánja levezetni a kiegészítő védelemre való jogosultságát, melyik időpontot kell figyelembe venni annak meghatározása során, hogy a nemzetközi védelemre jogosult személy – a jelen esetben SE fia – a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdésével összhangban „kiskorú”-e. [11]

38. Amint arra a Bizottság észrevételeiben rámutatott, az e kérdésre adandó válasz az uniós jog szempontjából szükséges annak meghatározásához, hogy SE igényelheti-e – amint azt a 2011/95 irányelv 23. cikkének (2) bekezdése előírja – az ezen irányelv 24–35. cikkében említett ellátásokat. [12]

39. A „kiskorú” személynek a 2011/95 irányelv 2. cikkének k) pontjában foglalt meghatározása, amely „a 18. életévét be nem töltött harmadik országbeli állampolgárra vagy hontalan személyre” utal, nem kérdéses az alapeljárásban.

[10] 2018. november 7-i K és B ítélet (C-380/17, EU:C:2018:877, 34–36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még: 2019. március 13-i E. ítélet (C-635/17, EU:C:2000:192, 35–37. pont).

[11] A Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy SE fia kiskorú volt, amikor SE 2016 januárjában belépett Németországba, és 2016 februárjában menedékjogot kért. Mindazonáltal SE fia 2016. április 20-án, vagyis egy nappal azelőtt vált nagykorúvá, hogy SE 2016. április 21-én nemzetközi védelem iránti hivatalos kérelmet nyújtott be. Emellett 2016. május 13-án, a kiegészítő védelmi jogállása elismerésének időpontjában SE fia már nagykorú volt. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlat a védelemben részesülő „kiskorú” jogállása tekintetében az AsylG 77. §-ában foglalt elvnek megfelelően néhány esetben figyelembe vette a szülő menedékjog iránti kérelméről szóló határozat meghozatalának időpontját is. Más ügyekben azonban elegendőnek tartották, ha a védelemben részesülő a szülő menedékjog iránti kérelme benyújtásának időpontjában még kiskorú volt. E tekintetben indokolásként általában az uniós jogi előírásokat veszik figyelembe, és az időpontnak a gyermekekre vonatkozó származékos nemzetközi védelem (lásd az AsylG 26. §-ának (2) bekezdését) esetében történő kifejezett rögzítését – az ezzel kapcsolatban hiányzó szabályozás ellenére – a szülők nemzetközi védelmére is alkalmazzák. Lásd az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 16. pontját.

[12] A Bíróság nem foglalhat állást válaszának a belső jog szerinti következményeiről, különösen tekintettel az AsylG 26. §-ának a (3) bekezdése első mondatával összefüggésben értelmezett (5) bekezdésére. Ez a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

40. Ami ugyanakkor kérdés tárgyát képezi, az az a releváns időpont, amikor egy személy „kiskorú” jogállását értékelik annak megállapítása érdekében, hogy ez a kiskorú és egy másik személy „családtagok”-e a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében. A 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontjával összhangban a „családtag” kifejezés magában foglalja a nemzetközi védelemben részesülő, nem házas kiskorú apját, aki a nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben ugyanabban a tagállamban tartózkodik, amennyiben a családi kötelék már a származási országban is fennállt.

41. A kérdést előterjesztő bíróság öt időbeli lehetőséget terjesztett a Bíróság elé, nevezetesen:

– az SE menedékjog iránti kérelme tárgyában hozott határozat meghozatalának időpontja (az 1. kérdés fő része);

– az az időpont, amikor SE fiának kiegészítő védelmi jogállását elismerték (az 1. kérdés a) pontja);

– az az időpont, amikor SE benyújtotta a menedékjog iránti kérelmét (az 1. kérdés b) pontja);

– az az időpont, amikor SE beutazott Németországba; (az 1. kérdés c) pontja); vagy

– az az időpont, amikor SE fia benyújtotta a menedékjog iránti kérelmét (az 1. kérdés d) pontja).

42. A német kormány úgy véli, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerinti „kiskorú” jogállás értékelése szempontjából releváns időpont az azon családtag kérelmét elbíráló határozat meghozatalának időpontja, aki a védelemben részesülő személy jogából eredő jogát kívánja érvényesíteni.

43. A magyar kormány úgy véli, hogy a jelen időnek a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdésében történő használata a „kiskorú” jogállás visszaható hatályú értelmezése ellen szól. Ennélfogva azt a ténybeli és jogi helyzetet, amelyen a határozat alapul, a határozat meghozatalának időpontjában fennálló körülmények alapján kell vizsgálni és értékelni. A jelen eljárás keretében alkalmazott ettől eltérő értelmezés azt jelentené, hogy a hatóságoknak olyan vélelemre kellene alapítaniuk határozatukat, amely szerint az adott személy még kiskorú, miközben már nem ez a helyzet. E vélelem nem vezethető le sem a 2011/95 irányelv szövegéből, sem pedig annak célkitűzéseiből, és ellentétes a jogbiztonsággal. E kormány szerint a releváns időpont a nemzetközi védelemben részesülő személy családtagja által benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelemre vonatkozó határozat meghozatalának időpontja.

44. Ezzel szemben a Bizottság úgy véli, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdését és 23. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a harmadik ország olyan állampolgárát, illetve az olyan hontalan személyt, aki 18. életévét még nem töltötte be abban az időpontban, amikor valamely tagállamban nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, de az eljárás során nagykorúvá vált, és akinek a kiegészítő védelmi jogállását később elismerték, „kiskorúnak” kell tekinteni a 2. cikk j) pontjának harmadik francia bekezdése szempontjából, ha az apja azt megelőzően lépett be ugyanazon tagállam területére, hogy a védelemben részesülő nagykorúvá vált volna, és észszerű időn belül nyújtotta be a 2011/95 irányelv 23. cikkének (2) bekezdésében említett kérelmet attól a naptól számítva, amikor a védelemben részesülőt ilyennek elismerték.

2. 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248)

45. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből egyértelműen kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által bemutatott különböző időbeli lehetőségeket legalábbis részben a 2018. április 12-i A és S ítélet ihlette (C-550/16, EU:C:2018:248).[13] Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróság által bemutatott különböző időbeli lehetőségek jobb megértése érdekében részletesen ismertetem ezen ügy tényállását és az abban hozott döntést.

46. A 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) alapjául szolgáló ügy egy olyan kísérő nélküli kiskorú jogára vonatkozott, aki akkor érkezett Hollandiába, és kért menedékjogot, amikor kiskorú volt, de a nagykorúvá válását *követően* szerzett menekült jogállást, és kérte a szüleivel történő családegyesítést.

47. A Bíróságnak arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv[14] 2. cikkének f) pontját[15]úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében „kiskorúnak" kell minősíteni az olyan, harmadik ország állampolgárságával rendelkező vagy hontalan személyt, aki 18. életévét még nem töltötte be abban az időpontban, amikor a tagállam területére érkezett, és a menedékjog iránti kérelmét ezen államban benyújtotta, de aki a menekültügyi eljárás során nagykorúvá válik, és ezt követően a kérelmének időpontjára visszamenőleges hatállyal menedékjogban részesül. A Bíróság megállapította, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének f) pontját ezen irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával[16] összefüggésben olyan módon kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében mindazonáltal „kiskorúnak" kell minősíteni az olyan, harmadik ország állampolgárságával rendelkező vagy hontalan személyt, aki 18. életévét még nem töltötte be abban az időpontban, amikor a tagállam területére érkezett, és a menedékjog iránti kérelmét ezen államban benyújtotta, de aki a menekültügyi eljárás során nagykorúvá válik, és ezt követően menekült jogállásban részesül.

48. A Bíróság szerint, ha a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt családegyesítési jog attól az időponttól függne, amikor az illetékes hatóság formálisan elfogadja az érintett személy menekült jogállását elismerő határozatot, ahelyett, hogy a nemzeti hatóságokat arra ösztönözné, hogy a kísérő nélküli kiskorúaktól származó, nemzetközi védelem iránti kérelmeket elsőbbséggel intézzék a különleges sérülékenységüknek a figyelembevétele érdekében, az ilyen értelmezés éppen ellenkező hatással járna, meghiúsítva a 2013/32 irányelv, valamint a 2003/86 irányelv és a 2011/95 irányelv által követett, arra irányuló célt, hogy biztosított legyen,

[13] Lásd az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 18. pontját.

[14] HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.

[15] E rendelkezés alapján „»kísérő nélküli kiskorú«: egy harmadik ország olyan állampolgárai vagy olyan hontalanok, akik tizennyolcadik életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, mindaddig, amíg ilyen személy tényleges felügyelete alá nem kerülnek, továbbá azok a kiskorúak, akiket a tagállam területére való beutazásuk után hagytak kíséret nélkül".

[16] E rendelkezés lényegében azt írja elő, hogy ha a menekült kísérő nélküli kiskorú, a tagállamok családegyesítési célból engedélyezik a kiskorú első fokú, egyenes ági felmenő rokonainak beutazását és tartózkodását.

hogy a tagállamok számára ezen irányelvek alkalmazása során a Charta 24. cikkének (2) bekezdésével összhangban a gyermek mindenekfelett álló érdeke ténylegesen elsődleges megfontolásnak minősüljön.[17]

49. A Bíróság tehát úgy ítélte meg, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtása időpontjának azon időpontként való alapulvétele, amelyre a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának alkalmazása céljából a menekült életkorának értékelése tekintetében hivatkozni kell, lehetővé teszi a kronológiailag ugyanolyan helyzetben lévő valamennyi kérelmezővel szembeni azonos és előre látható bánásmód garantálását, biztosítva, hogy a családegyesítés iránti kérelem sikere főként a kérelmezőnek betudható körülményektől függjön, és nem az ügyintézésnek betudható körülményektől, például ideértve a nemzetközi védelem iránti kérelem vagy a családegyesítés iránti kérelem elintézésének időtartamát. Mindazonáltal a Bíróság megállapította, hogy egy olyan menekültnek, aki a kérelme időpontjában kísérő nélküli kiskorúnak minősült, de az eljárás során nagykorúvá vált, a családegyesítésre irányuló kérelmét észszerű határidőn belül kell előterjesztenie.[18] E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy e kérelmet három hónapos határidőn belül kell benyújtani azon időponttól kezdődően, amelyben az érintett „kiskorút” menekültként elismerték.

3. 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577)

50. Úgy vélem továbbá, hogy a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577), amelyet a jelen ügyben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmet követően fogadtak el, releváns.

51. Ebben az ügyben többek között arra vártak választ a Bíróságtól, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy valamely nem házas, harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy az e rendelkezés értelmében vett „kiskorú gyermeknek” minősül-e, abból az időpontból kell kiindulni, amikor a kiskorú gyermekek javára családegyesítési célú beutazás és tartózkodás iránti kérelmet nyújtottak be, vagy pedig abból az időpontból, amikor e tagállam illetékes hatóságai e kérelemről – adott esetben az ilyen kérelmet elutasító határozattal szembeni keresetindítást követően – határoztak.

52. A Bíróság az említett ítélet 36. és 37. pontjában egyértelműen megállapította, hogy az érintett tagállam illetékes hatósága által az e tagállam területére családegyesítési célból való beutazás és ott-tartózkodás iránt benyújtott kérelemről való döntés időpontjának olyan időpontként való figyelembevétele, amelyből a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdése

[17] Lásd: 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) 58. pontja, valamint a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577) 36. és 37. pontja. A 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) 49. pontjában a Bíróság megjegyezte, hogy önmagában sem a 2003/86 irányelv 2. cikkének f) pontja, sem 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja nem teszi lehetővé az ezen ügyben feltett kérdés megválaszolását. A Bíróság tehát ezen irányelv általános rendszerére és céljára is hivatkozott. E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt családegyesítési jognak az attól való függővé tétele, hogy az illetékes hatóság mikor fogadja el formálisan az érintett személy menekülti jogállását elismerő határozatot, és így attól való függővé tétele, hogy e hatóság a nemzetközi védelem iránti kérelmet milyen gyorsasággal intézi, veszélyeztetné e rendelkezés hatékony érvényesülését, és ellentétes lenne nemcsak ezen irányelv céljával, amely a családegyesítés elősegítésében és a menekültek – többek között a kísérő nélküli kiskorúak – számára e tekintetben nyújtott különleges védelemben áll, hanem az egyenlő bánásmód és a jogbiztonság elvével is. Lásd: 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) 55. pontja.

[18] A 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) 50. pontjában a Bíróság lényegében arra emlékeztetett, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja csak a tagállamok által menekültként elismert személyek családegyesítésére alkalmazandó.

c) pontjának alkalmazása szempontjából a kérelmező életkorának értékeléséhez ki kell indulni, nem felel meg sem az ezen irányelv által követett célkitűzéseknek, sem pedig a Charta 7. cikkéből, valamint 24. cikkének (2) bekezdéséből eredő követelményeknek, mivel az illetékes nemzeti hatóságokat és bíróságokat nem ösztönözné arra, hogy a kiskorúak kérelmeit sérülékenységük figyelembevétele érdekében a szükséges sürgősséggel, prioritásként kezeljék, és ezért olyan módon járhatnak el, amely veszélyezteti e kiskorúak családegyesítési jogait. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása érdekében, hogy valamely nem házas, harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy az e rendelkezés értelmében vett kiskorú gyermeknek minősül, abból az időpontból kell kiindulni, amikor a kiskorú gyermekek javára családegyesítési célú beutazás és tartózkodás iránti kérelmet nyújtottak be, nem pedig abból az időpontból, amikor e tagállam illetékes hatóságai e kérelemről határoztak.

4. A szóban forgó ítéletek összefoglaló elemzése

53. Amint azt már jeleztem, a 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) és a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577) a 2003/86 irányelv értelmezésére vonatkozott.

54. Elöljáróban ki kell emelni, hogy a 2003/86 irányelvet 2003. szeptember 22-én fogadták el. Ezen irányelv elfogadása tehát körülbelül 6 hónappal megelőzte a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv[19] elfogadását. A 2004/83 irányelv, amelynek helyébe később a 2011/95 irányelv lépett, vezette be először az uniós jogba a kiegészítő védelmi jogállás fogalmát. Ez az időbeli sorrend ad magyarázatot arra, hogy a 2003/86 irányelv miért csak a menekültekre vonatkozik, a kiegészítő védelemben részesülő, harmadik országbeli állampolgárokra vagy hontalanokra pedig nem. Bár a menekültek családtagjainak jogait széles körben szabályozza a 2003/86 irányelv és a 2011/95 irányelv,[20] az előbbi irányelv nem érinti a kiegészítő védelemben részesülő személyek családtagjainak jogait.

55. A 2019. március 13-i E. ítélet (C-635/17, EU:C:2019:192) 34. pontjában a Bíróság meg is erősítette, hogy a 2003/86 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó a kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személynek a harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjaira.[21]

56. Úgy vélem, hogy a 2018. április 12-i A és S ítéletben (C-550/16, EU:C:2018:248) a 2003/86 irányelv 2. cikkének f) pontja és 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján menekült jogállással rendelkező kísérő nélküli kiskorú családegyesítéshez való jogát illetően alkalmazott megoldás tanulságos a jelen ügy tekintetében is. Az ebben az ügyben szereplő elemzés azonban nem ültethető át teljes egészében a jelen ügyre, mivel jelentős ténybeli és jogi különbségek állnak fenn. Közelebbről, a 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) alapjául szolgáló ügyben *kísérő nélküli kiskorú gyermek* kért családegyesítést a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján, és nem (a jelen ügyhöz hasonlóan) az a szülő, aki többek között a 2011/95 irányelv 23. és azt követő cikkei alapján kívánt a gyermekéhez csatlakozni.

[19] HL 2004. L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.

[20] Lásd a 2013/32 irányelvet is.

[21] Lásd a 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének c) pontját.

57. Emellett, bár a jelen ügy egy kiegészítő védelmi jogállással rendelkező személy szülőjének jogaira vonatkozik, a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19. és C-137/19, EU:C:2020:577) alapjául szolgáló ügy is kicsit eltérő, mivel az a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdése c) pontjának értelmezésére vonatkozik, amely előírja a tagállamok részére, hogy engedélyezzék a menekült nem házas, kiskorú gyermekeinek beutazását és tartózkodását.

5. Az ítélkezési gyakorlat alkalmazása a jelen ügyben

58. Meg kell jegyezni, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése nem határozza meg pontosan a figyelembe veendő időpontot. Bár előnyösebb lett volna, ha az uniós jogalkotó tisztázta volna ezt a kérdést, e hiány ellenére ebből nem következik az, hogy minden egyes tagállam egyoldalúan határozhatja meg azt az időpontot, amelyet annak meghatározása érdekében kíván választani, hogy bizonyos személyek a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében vett „családtagnak” minősülnek-e. Több okból jutottam erre a következtetésre.

59. Egyrészt a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése nem tartalmaz semmilyen utalást a nemzeti jogra vagy a tagállamokra, másrészt pedig sem e rendelkezésből, sem pedig a 2011/95 irányelv bármely más rendelkezéséből nem tűnik ki, hogy az uniós jogalkotó az egyes tagállamokra kívánta volna hagyni a szóban forgó releváns időpont meghatározásának felelősségét.

60. A 2018. április 12-i A és S ítéletben (C-550/16, EU:C:2018:248, 41. pont), valamint 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítéletében (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577, 30. pont) a Bíróság emlékeztetett arra, hogy mind az uniós jog egységes alkalmazása követelményének, mind az egyenlőség elvének megfelelően a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést rendes körülmények között az Európai Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve többek között a rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját.

61. Véleményem szerint a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdését ezen irányelv 23. cikkével összefüggésben kell értelmezni, amelynek első albekezdése nagyon világosan és egyértelműen kimondja, hogy „[a] tagállamok *biztosítják* a család egységének fenntarthatóságát” (kiemelés tőlem). Emellett a 2011/95 irányelv (16) preambulumbekezdése kimondja, hogy ezen irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és a Charta által elismert elveket, és elő kívánja mozdítani többek között e Charta 7. és 24. cikkének alkalmazását.

62. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az Alapjogi Charta 7. cikkét, amely elismeri a magán- vagy a családi élet tiszteletben tartásához való jogot, a gyermek mindenek felett álló – a Charta 24. cikkének (2) bekezdésében elismert – érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben kell értelmezni, figyelembe véve a gyermeknek a mindkét szülőjével való rendszeres és személyes kapcsolattartásra vonatkozó – a Charta 24. cikkének (3) bekezdésében kifejezett – szükségét. [22]

63. A fentiekből az következik, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdését az érintett gyermek és a családi élet előmozdítása érdekében kell értelmezni.

[22] 2019. március 13-i E. ítélet (C-635/17, EU:C:2019:192, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

64. Úgy vélem, hogy az nem állna sem az érintett gyermek érdekében, és nem is szolgálná a családi élet előmozdítását a jelen ügyhöz hasonló jogvita keretében, de még a 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) és a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:57) érvelésének sem felelne meg, ha a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése alapján a „kiskorú” jogállás értékelésénél az az időpont lenne releváns, amikor SE menedékjog iránti kérelméről ténylegesen határoztak;[23] vagy az az időpont, amikor SE fia részére a kiegészítő védelmet elismerték.[24]

65. A 2018. április 12-i A és S ítéletből (C-550/16, EU:C:2018:248, 55. pont), valamint a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítéletből (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577) kitűnik, hogy a Bíróság nem kívánta a kérelmező családi élethez való jogát a nemzeti kérelmezési és döntéshozatali eljárás gyorsaságához és időtartamához kötni. Az e két határozat mögött meghúzódó elv az, hogy a családegyesítés iránti kérelem benyújtásához való jog nem tehető függővé attól, hogy egyes határozatokat harmadik felek mikor hoznak meg.

66. Véleményem szerint ez attól függetlenül fennáll, hogy a 2011/95 irányelv szerinti kiegészítő védelmi jogállás elismerése deklaratív aktus-e, vagy sem. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2011/95 irányelv (21) preambulumbekezdése kimondja, hogy a menekült jogállás elismerése deklaratív aktus. A 2011/95 irányelv azonban nem tartalmaz ennek megfelelő preambulumbekezdést a kiegészítő védelem tekintetében.[25] Mindazonáltal, bár a 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) a menekült jogállás elismerésének deklaratív jellegére utal,[26] a Bíróság ezen ítéletében kiemelte azt a tényt, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt családegyesítési jognak az attól való függővé tétele, hogy az illetékes hatóság mikor fogadja el formálisan az érintett személy menekülti jogállását elismerő határozatot, és így attól való függővé tétele, hogy e hatóság a nemzetközi védelem iránti kérelmet milyen gyorsasággal intézi, veszélyeztetné e rendelkezés hatékony érvényesülését. Ez a helyzet ellentétes lenne nem csak ezen irányelv céljával, amely a családegyesítés elősegítésében és a menekültek – különösen a kísérő nélküli kiskorúak – számára e tekintetben nyújtott különleges védelemben áll, hanem az egyenlő bánásmód és a jogbiztonság elvével is.[27]

[23] Az 1. kérdés fő része.

[24] Az 1. kérdés a) pontja.

[25] Bár a kiegészítő védelem tekintetében nincs a (21) preambulumbekezdésnek megfelelő rendelkezés, úgy vélem, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtását követően minden olyan harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személynek, aki megfelel a 2011/95 irányelv V. fejezetében a kiegészítő védelemre való jogosultság tekintetében előírt anyagi jogi feltételeknek, alanyi joga van arra, hogy a kiegészítő védelmi jogállását elismerjék, mégpedig még az e tekintetben elfogadott hivatalos határozat előtt. Emellett a 2016. március 1-jei Kreis Warendorf és Osso ítélet (C-443/14 és C-444/14, EU:C:2016:127) 32. pontjában a Bíróság megjegyezte, hogy a 2011/95 irányelv (8), (9) és (39) preambulumbekezdése kimondja, hogy az uniós jogalkotó egységes jogállást kívánt létrehozni a nemzetközi védelemben részesülő valamennyi személy részére, és következésképpen úgy döntött, hogy a szükséges és tényszerűen indokolt eltérések kivételével a kiegészítő védelemben részesülő személyek számára a menekülteket megilletőkkel azonos jogokat és ellátásokat kell biztosítani. E tekintetben a kiegészítő védelemben részesülő személyeket illetően a 2011/95 irányelv 23. cikkének (2) bekezdése semmilyen eltérésről nem rendelkezik. E rendelkezés kifejezetten a nemzetközi védelemben részesülő személyekre vonatkozik.

[26] Véleményem szerint a menekült jogállás deklaratív elismerésének kérdése merült fel, többek között, mivel a 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja pontosan azt írja elő, hogy ez az irányelv nem alkalmazható, ha a családegyesítő „menekültstátus elismerésért folyamodik, és kérelme tekintetében még nem hoztak végleges határozatot”. Lásd: 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248, 50. pont). A 2011/95 irányelv egyetlen ezzel egyenértékű rendelkezést sem tartalmaz.

[27] A 2018. április 12-i A és S ítélet (C-550/16, EU:C:2018:248) 60. pontjában a Bíróság megállapította, hogy „a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtása időpontjának az alapulvétele azon időpontként, amelyre a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának alkalmazása céljából a menekült életkorának értékelése tekintetében hivatkozni kell, lehetővé teszi a kronológiailag ugyanolyan helyzetben lévő valamennyi kérelmezővel szembeni azonos és előrelátható bánásmód garantálását, biztosítva, hogy a családegyesítés iránti kérelem sikere főként a kérelmezőnek betudható körülményektől függjön, és nem az ügyintézésnek betudható körülményektől, például ideértve a nemzetközi védelem iránti kérelem vagy a családegyesítés iránti kérelem elintézésének időtartamát”.

67. A Bíróság a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítéletében (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577) hasonló megközelítést alkalmazott. A Bíróság azonban érvelésében nem a menekült jogállást elismerő aktus deklaratív jellegére támaszkodott, hanem a Charta 7. cikkéből, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdéséből eredő jogokat, valamint az érintett gyermekek érdekét emelte ki. Rámutatott arra, hogy a családegyesítési jogot nem lehet lényegében véletlenszerű és előre nem látható, teljes mértékben az érintett tagállam illetékes nemzeti hatóságainak és bíróságainak betudható körülményektől függővé tenni. [28]

68. A jelen eljárás keretében a Bíróság rendelkezésére álló nemzeti iratokból az tűnik ki, hogy az SE fia menedékjog iránti kérelmének benyújtása (2012. augusztus 21.) és a kiegészítő védelmének elismerése (2016. május 13.) között közel négyéves időköz áll fenn, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. A kérdést előterjesztő bíróság semmilyen magyarázattal nem szolgált a szóban forgó jelentős időtartamot illetően. Talán feltételezhetjük azt, hogy ennek okát az SE fia által a szövetségi hivatalnak a menedékjog iránti kérelmét elutasító határozatával szemben benyújtott egyes jogorvoslati kérelmek jelenthetik, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. Elegendő annak megállapítása, hogy SE menedékjog iránti kérelmének elbírálása 2016 óta folyamatban van.

69. Véleményem szerint a Charta 7. és 24. cikkében biztosított jogok veszélyeztetésének kockázatán [29] túl a Charta 47. cikkével és a hatékony jogorvoslathoz való joggal is ellentétes, ha az a tény, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személynek a 2013/32 irányelv 46. cikkében előírt jogorvoslati lehetőségekre kell hivatkoznia, olyan helyzethez vezethet, amelyben a családtagok elveszítik a család egységének fenntartásához való jogukat és az abból eredő, többek között a 2011/95 irányelv alapján elismert valamennyi jogot az időmúlás következtében, amelyet e perek elkerülhetetlenül előidéztek, és amelyre, úgy tűnik, a kérelmezőnek nincs befolyása. Az ilyen helyzet az egyébként rendelkezésre álló bírósági jogorvoslati lehetőségek igénybevételét észszerűtlen módon akadályozza és visszatartja. [30]

70. E tekintetben úgy vélem, hogy annak a ténynek, amint azt a német és a magyar kormány is jelezte, [31] hogy a 2013/32 irányelv 46. cikkének (3) bekezdése megköveteli a tényeknek és a jogi szempontoknak a nemzetközi védelem iránti kérelemmel kapcsolatban hozott határozattal szembeni jogorvoslati kérelmet első fokon elbíráló tagállami bíróság által történő teljes körű és *ex*

[28] 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19. és C-137/19, EU:C:2020:577, 43. pont). Emellett a 2003/86 irányelv 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontja szerinti beutazási és tartózkodási engedély, amelyről ebben az esetben szó volt, nem deklaratív aktus, amint arra a Bizottság rámutat.

[29] Lásd még: Hogan főtanácsnok B. M. M. és B. S. (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ügyre vonatkozó indítványa (C-133/19, EU:C:2020:222, 43. pont).

[30] Lásd analógia útján: 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítélet (C-133/19, C-136/19. és C-137/19, EU:C:2020:577, 53–55. pont).

[31] A német kormány úgy véli, hogy ami azt a feltételt illeti, amely szerint a védelemben részesülő személy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében „kiskorú”, az azon családtag kérelmét elbíráló határozat meghozatalának időpontja számít, aki a védelemben részesülő személy jogából eredő származékos jogát kívánja érvényesíteni. E kormány különösen megjegyzi, hogy mivel a 2011/95 irányelv 46. cikkének (3) bekezdése teljes körű *ex nunc* felülvizsgálatot követel meg, az uniós jog azon az elven alapul, amely szerint a felülvizsgálat időpontjában fennálló ténybeli és jogi helyzet a meghatározó. Úgy véli, hogy azon releváns időpont, amikor a ténybeli feltételeknek fenn kell állniuk ahhoz, hogy valamely rokon a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontjában megadott fogalommeghatározás értelmében családtagnak minősüljön, nem hozható előre egy olyan időpontra, amely megelőzi a határozat meghozatalának időpontját. A magyar kormány úgy véli, hogy a Bíróságnak a 2020. július 16-i État belge (Családegyesítés – kiskorú gyermek) ítéletében (C-133/19, C-136/19 és C-137/19, EU:C:2020:577) tett megállapításai nem alkalmazhatók értelemszerűen a jelen ügyre, különösen a 2013/32 irányelv 46. cikkének (3) bekezdésében előírt azon követelményre tekintettel, amelyet a Bíróság a 2018. július 25-i Alheto ítéletében (C-585/16, EU:C:2018:584) megerősített, amelynek értelmében a menedékjog iránti kérelemmel kapcsolatban mind a tényeket, mind a jogi szempontokat teljeskörűen és *ex nunc* meg kell vizsgálni. E kormány szerint a kiskorúnak a kérelem benyújtását követő nagykorúvá válása olyan körülmény, amelyet a bíróság – az *ex nunc* vizsgálat követelményére tekintettel – nem hagyhat figyelmen kívül a döntés meghozatalakor. A magyar kormány úgy véli, hogy ugyanez az elv alkalmazandó a hatóság eljárása során is. Így megerősíti, hogy az (SE által) a családi helyzet alapján benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem tárgyában hozott határozat meghozatalának időpontja a „kiskorú” jogállás értékelésének időpontja.

nunc vizsgálatát, nincs jelentősége többek között annak eldöntésekor, hogy milyen időpontot kell figyelembe venni annak értékelése során, hogy a védelemre jogosult személy (a jelen ügyben SE fia) a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében „kiskorú"-e. A 2013/32 irányelv 46. cikke (3) bekezdésének célja annak biztosítása, hogy az illetékes bíróságnak a nemzetközi védelem tárgyában hozott határozata naprakész tényeken és jogon alapuljon.[32] Ez a rendelkezés semmilyen módon nem érinti a családtagok azon jogát, hogy a 2011/95 irányelv 23. cikkének (2) bekezdése alapján igényelhessék az említett irányelv 24–35. cikkében említett ellátásokat, vagy annak időpontját, amelynek megfelelően e jogok érvényesülnek.

71. Ami az 1. kérdés c) pontjában megjelölt időbeli lehetőséget, nevezetesen azt az időpontot illeti, amikor SE belépett a Németországi Szövetségi Köztársaság területére, a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontja egyértelműen előírja, hogy a szóban forgó családtagok „a nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben a kérdéses tagállamban tartózkod[ja]nak".[33] E rendelkezés alkalmazásához tehát SE-nek a fia nagykorúvá válását megelőzően be kellett lépnie a Németországi Szövetségi Köztársaság területére, SE fiának pedig még kiskorúként kellett nemzetközi védelmet kérnie, tekintettel arra, hogy SE e tekintetben kívánja származtatott jogait érvényesíteni.

72. Bár a szóban forgó tagállamban való jelenlét és a szóban forgó „kiskorú" nemzetközi védelem iránti kérelme szükséges feltételek, önmagukban nem elegendőek a 2011/95 irányelv 23. cikkének (2) bekezdésében említett ellátásokhoz való jog megalapozásához. A nemzetközi védelemben részesülő személy azon családtagjainak, akik személyükben nem jogosultak ilyen védelemre, a 2011/95 irányelv 23. cikkének (2) bekezdésével összhangban ténylegesen „[*igényelniük* kell] a 24–35. cikkben említett ellátásokat […]".[34] Véleményem szerint ez az igény indítja el a szóban forgó ellátásokra való jogosultság vizsgálatát, és ez a releváns időpont a 2011/95 irányelv 23. cikkének (2) bekezdésében említett nemzetközi védelemben részesülő „kiskorú" jogállás értékeléséhez.

73. Úgy vélem tehát, hogy ahhoz, hogy valamely apát a 2011/95 irányelv 23. cikkének (2) bekezdésében előírt jogok illessenek meg azon az alapon, hogy egy nemzetközi védelemben részesülő „kiskorú" „családtagja", e jogokra a szóban forgó apának addig kell ténylegesen hivatkoznia, illetve azokat igényelnie, míg a nemzetközi védelemben részesülő személy még kiskorú. Az alapügyhöz hasonló ügyben a „kiskorú" jogállásnak a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerinti értékelése szempontjából releváns időpont tehát főszabály szerint a menedékjog iránti kérelemnek a menedékkérő (SE) által történő benyújtásának időpontja (1. kérdés b) pontja – 2016). A 2011/95 irányelv 23. cikke (2) bekezdésének egyértelmű szövegére tekintettel tehát úgy vélem, hogy a menedékjog iránti kérelemnek a nemzetközi védelemben részesülő személy (SE fia) által történő benyújtásának időpontja[35] önmagában nem releváns a „kiskorú" jogállásnak a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerinti értékelése szempontjából (az 1. kérdés d) pontja – 2012).

74. SE fia „kiskorú" jogállásának a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerinti értékelése szempontjából releváns időpont tehát az az időpont, amikor SE menedékjog iránti kérelmet nyújtott be (az 1. kérdés b) pontja – 2016), amennyiben a fia a

[32] Lásd még analógia útján a közigazgatási eljárást illetően a 2013/32 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének b) pontját és 45. cikke (2) bekezdésének a) pontját. A nemzeti igazságszolgáltatással összefüggésben lásd az AsylG 77. §-át.

[33] E rendelkezés azt is megköveteli, hogy „a családi kötelék már a származási országban is fennálljon".

[34] Kiemelés tőlem.

[35] SE fia 2012-ben nyújtotta be menedékjog iránti kérelmét.

nagykorúságának elérését *megelőzően* nyújtotta be nemzetközi védelem iránti kérelmét, és amennyiben *mindkét* szóban forgó családtag ugyanabban a tagállamban tartózkodik SE fiának nagykorúvá válását megelőzően.

75. Mivel úgy vélem, hogy az az időpont meghatározó, amikor SE benyújtotta menedékjog iránti kérelmét, a kérdést előterjesztő bíróság által feltett második kérdés is bizonyos jelentőséggel bír. Ez a kérdés arra vonatkozik, hogy a releváns időpont a menedékjog iránti kérelem előterjesztésének időpontja vagy a menedékjog iránti kérelem hivatalos benyújtásának időpontja.[36]

76. E kérdés a 2013/32 irányelv 6. cikkének értelmezését teszi szükségessé. Véleményem szerint a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre adandó válasz megtalálható a 2020. június 25-i Ministerio Fiscal (Hatóságok, amelyekhez feltehetően nemzetközi védelem iránti kérelmekkel fordulnak) ítélet (C-36/20 PPU, EU:C:2020:495) 92–94. pontjában, amely lényegében azt mondja ki, hogy a 2013/32 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének megfelelően a 2013/32 irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett nemzetközi védelmet kérelmező jogállást valamely harmadik országbeli állampolgár *attól az időponttól kezdve* szerzi meg, hogy *kérelmet „terjesztett elő”*. A nemzetközi védelem iránti kérelem „előterjesztésének” aktusa ugyanis semmilyen adminisztratív formai követelményt *nem* követel meg, mivel ezen alaki követelményeket e kérelem „benyújtásakor” kell betartani. Ily módon a nemzetközi védelmet kérelmező jogállás megszerzése nem függhet sem a kérelem nyilvántartásba vételétől, sem annak benyújtásától, és az a tény, hogy valamely harmadik országbeli állampolgár a 2013/32 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett „egyéb hatóságok” előtt kinyilvánította a nemzetközi védelem kérelmezésére irányuló szándékát, elegendő ahhoz, hogy nemzetközi védelmet kérelmezőnek minősüljön. Az ilyen védelem iránti kérelem előterjesztése tehát elegendő azon hat munkanapos határidő elindításához, amelyen belül az érintett tagállamnak nyilvántartásba kell vennie ezt a kérelmet.

77. Úgy tűnik tehát, hogy az SE menedékjog iránti kérelme szempontjából releváns időpont 2016 februárjában volt, és az nem a nemzetközi védelem iránti hivatalos kérelme benyújtásának időpontja, 2016. április 21., amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. Mivel SE akkor terjesztett elő menedékjog iránti kérelmet, amikor a fia még kiskorú volt, ebből az következik, hogy SE a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében vett családtagnak minősült.

78. A kérdést előterjesztő bíróság első és második kérdésére válaszolva tehát úgy vélem, hogy az alapügyhöz hasonló ügy körülményei között a nemzetközi védelemben részesülő személy „kiskorú” jogállásának a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerinti értékelése szempontjából releváns időpont az az időpont, amikor az apja a 2013/32 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján nemzetközi védelem iránti kérelmet terjeszt elő, feltéve hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy a nagykorúságának elérését megelőzően kérte e védelmet, és mindkét szóban forgó családtag ugyanabban a tagállamban tartózkodik azelőtt, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy nagykorúvá válna.

[36] Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 3. pontjában a kérdést előterjesztő bíróság jelezte, hogy SE 2016 februárjában menedékjogot kért, és 2016. április 21-én nemzetközi védelem iránti hivatalos kérelmet nyújtott be. E bíróság azt is megjegyezte kérelmének 20. és 21. pontjában, hogy az AsylG 13. §-ának (1) bekezdése nem igényel meghatározott formát, miközben az AsylG 14. §-a (1) bekezdésének első mondata szerinti menedékjog iránti kérelmet főszabály szerint a szövetségi hivatal illetékes kirendeltségén kell hivatalosan benyújtani. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a „kiskorú” jogállásnak a kérelem hivatalos benyújtásának időpontjában történő értékelése mellett szólhat, hogy a 2013/32 irányelv 6. cikke felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy a kérelem hivatalos benyújtását írják elő, és csak arra kötelezi őket, hogy ezt mielőbb tegyék lehetővé, anélkül hogy e tekintetben konkrét határidőket írna elő. Igaz ugyan, hogy ezáltal nem írnak elő konkrét minimális, általános vagy maximális határidőket, a kérelem hivatalos benyújtását azonban haladéktalanul, tehát felróható késedelem nélkül lehetővé kell tenni. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy mindazonáltal nem került sor annak kétségen kívüli megállapítására, hogy a kérelem hivatalos benyújtásának figyelembevétele eleget tesz-e az egyenlő bánásmód és a jogbiztonság, valamint az *effet utile* elvének.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés

79. Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának az ezen irányelv 23. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett harmadik francia bekezdése a szóban forgó családtagok között fennálló, a Charta 7. cikkének értelmében vett családi élet folytatását feltételezi-e, vagy a védelemben részesülő személynek és családtagjának a szóban forgó tagállamban való egyidejű jelenléte önmagában elegendő a családtagi minőség megállapításához. [37]

80. A 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése a „családtagok" fogalmát a nemzetközi védelemben részesülő személy apja tekintetében [38] három feltételtől teszi csak függővé, nevezetesen hogy a családi kötelék már a származási országban is fennállt, [39] hogy a nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben a védelemben részesülő személy családtagjai ugyanabban a tagállamban tartózkodnak, és hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy kiskorú és nem házas.

81. E rendelkezés és különösen az ugyanazon tagállamban való tartózkodás követelménye nem feltételezi a szóban forgó családtagok között fennálló, a Charta 7. cikkének értelmében vett családi élet folytatását. A Charta 7. cikke a családi élet tiszteletben tartását írja elő. Ugyanakkor nem ír elő különös követelményeket a családtagok számára a családi kapcsolatuk erősségét illetően.

82. A 2011/95 irányelv 23. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamok biztosítják a család egységének fenntarthatóságát. E tekintetben ezen irányelv 23. cikkének (2) bekezdése a tagállamok részére pontos, pozitív kötelezettségeket ír elő, amelyeknek világosan meghatározott egyedi, alanyi jogok felelnek meg. E rendelkezés előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontjában meghatározott „családtagok" igényelhessék az ezen irányelv 24–35. cikkében említett ellátásokat. Ezen ellátásokat főszabály szerint a családtagoknak is biztosítani kell. [40] E tekintetben a tagállamoknak nem hagytak mérlegelési mozgásteret. [41]

[37] A német kormány úgy véli, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontjában szereplő fogalommeghatározás nem vizsgálható ezen irányelv 23. cikkének (2) bekezdésétől függetlenül, amely a család egységének fenntartására irányul. Szükséges tehát, hogy a Charta 7. cikkében említett családi élet folytatódjon a védelemben részesülő személy és a menedékkérő között a fogadó tagállamban. Emellett a területre való beutazásnak a szülői felügyelet (ismételt) gyakorlása céljából kell történnie. A magyar kormány úgy véli, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerint a családtagi minőség megállapításához nem elegendő, hogy a családtagok egyidejűleg valamely tagállam területén tartózkodjanak, hanem az is szükséges, hogy ténylegesen családi kapcsolatok álljanak fenn közöttük, ami magában foglalja a szülő és a kiskorú gyermek közötti családi élet tényleges folytatását a szóban forgó tagállamban.

[38] E rendelkezés szerint „a nemzetközi védelemben részesülő személy […] apja, az anyja vagy az érte […] *felelős* egyéb felnőtt". Kiemelés tőlem. Míg a szülő és a nem házas kiskorú gyermek közötti családi kapcsolat akkor áll fenn, ha a 2011/95 irányelv 2. cikkének j) pontjában szereplő valamennyi feltétel teljesül, a más felnőtt személlyel fennálló „szülői" kapcsolatot véleményem szerint az érintett tagállam jogának vagy gyakorlatának is bizonyítania kell.

[39] Véleményem szerint a családtagoktól megkövetelhető, hogy bizonyítékokat nyújtsanak be annak igazolására, hogy a családi kötelék már a származási országban is fennállt. Lásd analógia útján a 2003/86 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését, amely megköveteli, hogy a valamely tagállam illetékes hatóságaihoz benyújtott beutazási és tartózkodási kérelemhez csatolják a családi kapcsolatot igazoló okmányokat.

[40] Kivéve, amennyiben bizonyos esetekben ennek kényszerítő nemzetbiztonsági vagy közrendi okok ellentmondanak. Lásd például a 2011/95 irányelv 24. és 25. cikkét.

[41] Kivéve a 2011/95 irányelv 23. cikkének (3) és (4) bekezdésében meghatározott kötelezettségek alóli kivételeket. Így a családtagra nem alkalmazható a 2011/95 irányelv 23. cikkének (1) és (2) bekezdése, ha az irányelv III. és V. fejezete alapján őt kizárják vagy kizárnák a nemzetközi védelemből. Lásd a 2011/95 irányelv 23. cikkének (3) bekezdését. Emellett a tagállamok nemzetbiztonsági vagy közrendi okokból megtagadhatják, korlátozhatják vagy visszavonhatják a szóban forgó ellátásokat. Lásd a 2011/95 irányelv 23. cikkének (4) bekezdését. A Bíróság rendelkezésére álló iratokban nincs utalás arra, hogy ezeknek a kivételeknek bármilyen jelentősége lenne a jelen ügyben.

83. Ugyanis, amint arra a Bizottság az észrevételeiben helyesen rámutatott, a családi kapcsolat folytatása nem kizárólag a szóban forgó családtagok szándékától függhet, hanem az akaratuktól független feltételektől is, mint például a tartózkodásuk helyétől. Talán még jelentősebb, hogy mivel a 2011/95 irányelv e tekintetben semmilyen kritériumot nem írt elő, nem derül ki egyértelműen, hogy az illetékes nemzeti hatóságok hogyan ellenőrizhetik és értékelhetik tisztességes, tárgyilagos és arányos módon a családi kapcsolat folytatását.

84. Ha azonban a nem házas kiskorú a nagykorúvá válásakor írásban kifejezetten jelzi, hogy nem kívánja fenntartani a család egységét, a 2011/95 irányelv 23. cikkének célja nem érhető el, és az illetékes nemzeti hatóságok nem kötelesek a családtagok részére a megfelelő ellátásokat nyújtani ezen irányelv 24–35. cikke alapján.

85. Jóllehet SE fia betöltötte a 18. életévét, és 2016. április 20-án nagykorúvá vált, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból nem tűnik ki, hogy bármikor is ellenezte volna a család egységének fenntartását vagy az apjával való családegyesítését, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell ellenőriznie.

C. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdés

86. Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a menedékkérőnek (SE) a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében vett családtagi minősége megszűnik-e a védelemben részesülő (SE fia) nagykorúvá válásával vagy házasságkötésével. A kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy amennyiben a védelemben részesülő személy apjának a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében vett családtagi minősége főszabály szerint a gyermek nagykorúvá válásán túlmenően is fennmarad, e minőség – az apának a fogadó tagállamban való tartózkodásának vagy a gyermek védelemhez való jogának megszűnésén túlmenően – megszűnik-e egy bizonyos időpontban vagy egy bizonyos esemény bekövetkeztével.[42]

87. Úgy vélem, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdésével és 23. cikkének (2) bekezdésével összhangban a családtagok jogai *nem* állnak fenn korlátlan ideig.

88. Véleményem szerint a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerinti családtagok azon joga, hogy az ezen irányelv 24–35. cikkében említett ellátásokat igényelhessék, a kiegészítő védelemre jogosult nagykorúvá válását követően is fennmarad az ezen irányelv 24. cikke (2) bekezdésének megfelelően részükre kiállított tartózkodási engedély érvényességének időtartama alatt.

89. E tekintetben a 2011/95 irányelv 24. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy „[a] tagállamok a lehető leghamarabb a kiegészítő védelemben részesített személyek és *családtagjaik* számára megújítható tartózkodási engedélyt állítanak ki *legalább egyéves*, illetve megújítás esetén legalább kétéves érvényességi idővel, kivéve, amennyiben ennek kényszerítő nemzetbiztonsági vagy közrendi okok ellentmondanak”.[43]

[42] A német és a magyar kormány úgy véli, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése értelmében a családtagi minőség azt feltételezi, hogy az érintett személy kiskorú és nem házas. Ebből következik, hogy a családtagi minőség megszűnik, ha az érintett személy nagykorúvá válik, vagy házasságot köt. A Bizottság úgy véli, hogy a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése és 23. cikkének (2) bekezdése értelmében a családtagok jogai az ezen irányelv 24. cikke (2) bekezdésének megfelelően részükre kiállított tartózkodási engedély érvényességének időtartama alatt a védelemben részesülő nagykorúvá válását követően is fennmaradnak.

[43] Kiemelés tőlem.

VII. Végkövetkeztetés

90. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javasolom a Bíróságnak, hogy a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

Az alapügyhöz hasonló ügy körülményei között a nemzetközi védelemben részesülő személy „kiskorú” jogállásának a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerinti értékelése szempontjából releváns időpont az az időpont, amikor az apja a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján nemzetközi védelem iránti kérelmet terjeszt elő, feltéve hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy a nagykorúságának elérését megelőzően kérte e védelmet, és mindkét szóban forgó családtag ugyanabban a tagállamban tartózkodik a nemzetközi védelemben részesülő személy nagykorúvá válását megelőzően.

A 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdésével összhangban a „családtagok” fogalma a nemzetközi védelemben részesülő személy apja tekintetében kizárólag három feltételtől függ, nevezetesen hogy a családi kötelék már a származási országban is fennállt, hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy családtagjai a nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben ugyanabban a tagállamban tartózkodnak, valamint hogy a nemzetközi védelemben részesülő személy kiskorú és nem házas. A 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése nem feltételezi a szóban forgó családtagok között fennálló, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke értelmében vett családi élet folytatását. Ha a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése szerinti nem házas kiskorú nagykorúvá válásakor írásban kifejezetten jelzi, hogy nem kívánja fenntartani a család egységét, a 2011/95 irányelv 23. cikkének célja nem érhető el, és az illetékes nemzeti hatóságok nem kötelesek a családtagok részére a megfelelő ellátásokat nyújtani ezen irányelv 24–35. cikke alapján.

A 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdésével és 23. cikkének (2) bekezdésével összhangban a családtagok jogai nem állnak fenn korlátlan ideig. A 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik francia bekezdése és 23. cikkének (2) bekezdése szerinti családtagok azon joga, hogy az ezen irányelv 24–35. cikkében említett ellátásokat igényelhessék, a kiegészítő védelemre jogosult nagykorúvá válását követően is fennmarad az ezen irányelv 24. cikke (2) bekezdésének megfelelően részükre kiállított tartózkodási engedély érvényességének időtartama alatt.